

Ilustrirani Glasnik

Letno stane 8 K (ena številka 20 vin.), za Nemčijo 10 K, za druge države in Ameriko 13 K. — Slike in dopisi se pošiljajo uredništvu „Ilustr. Glasnika“ v Ljubljani (Katol. Tiskarna), naročnina, reklamacije in inserati na upravnistvo.

Izhaja ob četrtnih

5. aprila 1917

VESELE
VELIKONOČNE PRAZNIKE.

Vinko Bitenc-Radoš:

Vstajenje.

V rosno pomladno jutro
glas je zatrepetal:

Vstani, vstani, narava,
Stvarnik tvoj —

Krist je vstal!...

V svatovskem oblačilu,
lilije v zlatih laseh,
se je smehljalo veselje,
srečo deviško v očeh.

Ena mogočna le pesem
sredi bojnih ravni
pluje med svetlimi žarki —
upov na lepše dni...

Po originalu najnovejše skupine velikonočnih razglednic „Vojska v slikah“.

Pri pokopu.

Spisal Stanko Bor.

Vračal sem se s patrolje; bataljona ni bilo več na bojišču, odkoder sem odšel. Prazen in kakor izumrl je bil gozd, kjer je dan prej, ko sem odšel na patroljo, še divjal tako krvav boj; ostanki obleke, razbite puške, patrone, tornistre in prazne škatlice mesnih konzerv so ležale naokoli po razrvani zemlji; sveži grobovi so se dvigali v neredu naokoli; kjer je kdo padel, je bil v naglici pokopan.

Šli smo do sovražnega strelnega jarka, pogledali, kako so imeli urejenega in kaj so pozabili vzeti pred svojim odhodom s seboj. Ko smo tako tavalili in iskali po jarku, smo začuli razgovor. Vzradošeni smo pohiteli v smer, odkoder so prihajali glasovi, zakaj izvedeti smo morali, kam so se napotile čete, ki so se včeraj tu bojevale; na slepo iti po tem gozdu ni bilo ravno posebno mikavno. Veselje je bilo tem večje, ko smo spoznali dva sanitajca od naše stotnije; zbežalo pa je veselje, ko smo videli, kaj delata. Kopala sta grob.

Pod košatim hramom sta kopala, za hrbtom so ležali trije, za katere sta kopala. Skoro vzporedno s strelnim jarkom, kakih petdeset korakov pred njim, je ležalo deloma že strohneno orjaško steblo, na eni strani sta ležala dva naša, na drugi en sovražni vojak.

Dasi sem videl že toliko mrtvih in toliko pokopov, se vendar nisem mogel privaditi, da bi bil miren pri takih pogledih in slučajih. Tožno mi je postalo vselej pri srcu, dotični dan me ni videl nihče, da bi se najslanejši šali nasmejal.

Sedel sem na strohneno steblo in podprl glavo, drugi so obsuli sanitajca z vprašanji. Pogledal sem na padle: na eni strani, tik ob steblu, naša dva; gotovo sta iskala zavetja pred krogami za tem stebлом, ki so ga pa krogle vrtale ko gobo; stisnjena sta na kup, vsa zveržena, pozna se na zemlji, kako sta kopala v smrtnem boju z nogami in stegala roke in oprijemala, kar jima je prišlo pod nje, in se hotela obdržati — z rokami obdržati pri življenju; zlasti eden — tisti drugi, ki ni našega polka, — je moral prestati težak smrtni boj, vsa poteptana in razrvana in okrvavljena je zemlja okoli njega. Na drugi strani: orjaški fant, človek bi mislil v temi, da leži tu posekan hrast, na hrbtu leži, odprti ust in oči; ko da bi odprtih

oči spal, je videti, o smrtnem boju ni sledu, na obrazu tudi ni videti sledu bolečin, miren, skoraj malo blažen izraz leži na obrazu. In ta pogled! ... Kaj hoče s tem pogledom, kam gleda tako napeto, kako da ni sledu bolečin na obrazu? ... Kaj ni bil človek, ki je ljubil življenje ko ta dva? Kaj se mu ni stisnilo srce v bridkosti, ko je začutil svinec v svojem telesu in vedel, da se mora posloviti od sveta? Pa izgleda tako, kakor da mu ni bilo slovo od življenja kar nič težko, še več, tako izgleda, kakor da nekaj vidi, kakor da se mu je v tistem hipu, ko je začutil smrt, prikazalo nekaj silnega in veličastnega, ga tako prevzelo, da je pozabil na smrt, zastrmel v prikazen in se ji hotel nasmejniti. V tistem hipu, ko se je hotel nasmejniti, je pa izdihnil — in na obrazu; je ostal izraz, kakor ga je imel tisti hip, in v očeh je ostalo strmenje in rahlo pričakovanje ...

To je pa res čudno, da se mu ne pozna ni najmanjši sled smrtnega boja. Tudi tista trojica, ki smo jo pokopali pred

muk — če je strel smrten seveda, na primer v glavo ali srce ali trebuh — niti zavedajo se ne dobro, da so zadeti, že plava duša pod nebo, izraz pa, ki so ga imeli v hipu, ko so bili zadeti, nima ni časa ni ne čuti potrebe, da bi se nabral v bolestne gube in poteze. Sovražne krogle imajo manjši kaliber, zadene te smrtno, ali ne s tako silo in odločnostjo ko naše, pa se mučiš in zvijaš v bolečinah; ker že ni drugače, bi rad umrl, samo da se prej rešiš bolečin.

Tako je tudi s teboj, ti orjaški fant! Navalil si sem doli, morda si ubil ta dva, morda sta ubila ta dva tebe, nisi pomislil na smrt, izvoljenka ti je plavala pred očmi, pa si se ji hotel nasmejniti, in preden si se ji nasmejnili, si izdihnil. Lahka smrt tebi, orjaški fant, izvoljenka bo izplakala gotovo mero solz, potem jih bo znala dušiti — ali pogledaj ta dva brkata moža, ki si ju najbrž ti ubil. Kopa otrok je doma, pri mislih nanje jim je vstajala skrb v očeh. Ubil si ju, kaj bo doma mala deca brez očeta? Lahko tvoji izvoljenki, težko

osameli in osiroteli deci. Lahko je gledati tebi v neizpremenjeno lice, a težko je zreti v ta lica, ki so s tako težavo in toliko nerešeno skrbjo pobledela ...

Ne vem, kako je bilo, da me ni pretresala groza, ko sem zrl v njegov obraz; pogleda nisem obrnil od njega, tako nič sledu o smrti ni bilo na njem.

»Pa jih vendar ne bosta zakopala v skupen grob?« je vprašal eden moje patrolje.

»Kakopa, tri grobove bova kopala, dva metra globoko, meter široko vsak grob! Pa za vsak grob bova posekala velikanski hrast in iztesala križ! Saj nimava drugega dela! Samo te tri morava midva pokopati! Pri stotniji, ki je v boju in ima gotovo že precej ranjenec, naju tudi ne potrebujejo!« je rekel eden sanitajcev.

»Kakor da nismo po smrti vsi enaki! S tistim trenutkom ko so se medsebojno pobili, so nehali biti sovražniki!« je pristavil drugi.

»Ali sta jim odvzela imena?«

»Nimajo jih več, jih je že nekdo pobral!«

»Potem pa ne bosta znala napisati na grob, kdo tu počiva!«

»To se v knjigah in raznih zapovedih vse lepo bere in je prav lepo povedano! Pa naj

določijo pri vsaki stotniji najmanj deset mož, ki ne bodo nič drugega, prav nič drugega ko samo grobokopi, in najmanj dva tesarja, ki ne bosta imela drugega dela ko tesianje križev.«

»Nekako pa se vseeno mora določiti, v katerem grobu kdo leži! Kaj pa, če bi domači hoteli vedeti za grob in morda celo prepeljati truplo domov?«

MOSKVA. Rdeči trg, kjer se nahaja največje blagovno skladišče na svetu — baje je tu do kakih 1200 prodajalnic.

MOSKVA. Trojički samostan in jako priljubljen kraj pravoslavnihi romarjev; nahaja se v bližnji okolici mesta.

tremi dnevni, je bila taka ko ta, samo oči so imeli zaprte. O smrtnem boju pa ni bilo sledu. Častniki so se čudili, potem so pa le uganili vzrok. Stvar je čisto enostavna: naše krogle so — kar se smrti tiče — veliko bolj človeške ko sovražne; večji kaliber imajo in izvrše svojo nalogo natančno in dosledno in hipno, če zadenejo v živo; zadeti umrejo takoj in brez

»Teh že ne bo nihče prepeljal in nihče romal na njih grob!«

»Morda teh ne, pa druge!«

»Mili Bog, deseti grob kopljeva danes, petintridesetega, šestintridesetega in sedemintridesetega bova položila vanj! Vse naj storiva sama! Ali mislite, da bi bila pri tretjem grobu in desetem mrtvecu, če bi na vsak grob postavila križ z napisom? Ko se pa vrneva k stotnji, bo pa tudi zmerjanje, kje se klativa, kadar je toliko

Dr. F. N. Miliukov, (voditelj „kadetov“ (t. j.: konstitucionalnih demokratov) v ruski dumi, kojim se je dozdevno posrečilo zavladati nad ruskim absolutističnim carizmom.

ranjencev! Vse naj opravi saniteta, kričijo vsi, ki nosijo puške, in nas gledajo postrani! O, kadar nas pa kdo ne more več postrani gledati, smo pa dobri!«

»No, veš, zavidanja vreden ravno ni tvoj posel, mrtve pokopavati!« je rekel nekdo.

»Pa kje naj vzameva imena tistih, ki jih pokopljeva, če so jih že drugi pobrali? Na primer pri teh treh: sovražnik nima ni črke pri sebi, tisti od našega polka ima kopo dopisnic — ali moreva vedeti, da so njegove? Ta-le tu ima kopo pisem, jaz niti ne razumem jezika, v katerem so pisana! Pa si pomagaj!«

Stopil sem bliže in pobral eno pismo izmed mnogih, ki so ležala raztresena in vsa okrvavljena okoli mrtveca, ki ni bil od našega polka.

Presunilo me je v dno srca, ko sem preletel naslov.

Bilo je slovensko pisano: »

»Ljubi moj mož...«

Roka se mi je tresla, na to nisem bil pripravljen. Čul sem včeraj, da so govorili ljudje, ki so se tu bojevali mešano z nami, furlansko narrečje, da bi eden zinil slovensko besedico, nisem slišal. Tudi drugi so rekli, da so sami Furlani.

Ta je bil pa Slovenec, nekje z Goriške.

Sedel sem zopet na steblo in preletel z očmi pismo.

Oj ti, žena, polna globoke ljubezni, ki zveni iz preprostih besed, ki pišeš o deci in vinogradu, o deci in njivi, o deci in o gospodarstvu in živini, in zopet o deci, o deci, o deci, ne daj Bog, da bi se moral kdaj srečati s teboj in ti priznati, da sem bral tvoje pismo, in kako je prišlo

do tega, da sem ga bral. Tolaži te Bog, ki živiš v strahu in trepetu, v molitvi in silnem upanju... Tolaži te Bog! Čim pozneje zveš, tem dalj časa bo trajalo silno upanje... Ne, ne pogledam še enkrat na naslov, ker bi se mi proti volji vtisnil v spomin... Nočem, da bi ti ravno jaz moral naznaniti prebridko vest... Naj jo zveš uradno, suhoparno in kratko... Če bi ti jaz sporočil, bi ti bilo še težje, ker ne bi našel pravih besed sočutja in ne bi povedal tistega, kar bi hotel povedati.

»Kaj razumete?« me je vprašal eden.

»O, razumem!«

»Le kak jezik je? Laško ni, hrvaško ni, nemško tudi ne bo! Češko ali poljsko!«

»Ni eno, ni drugo!«

»Pa vseeno razumete? Koliko jezikov pa znate?«

»Slovensko je!«

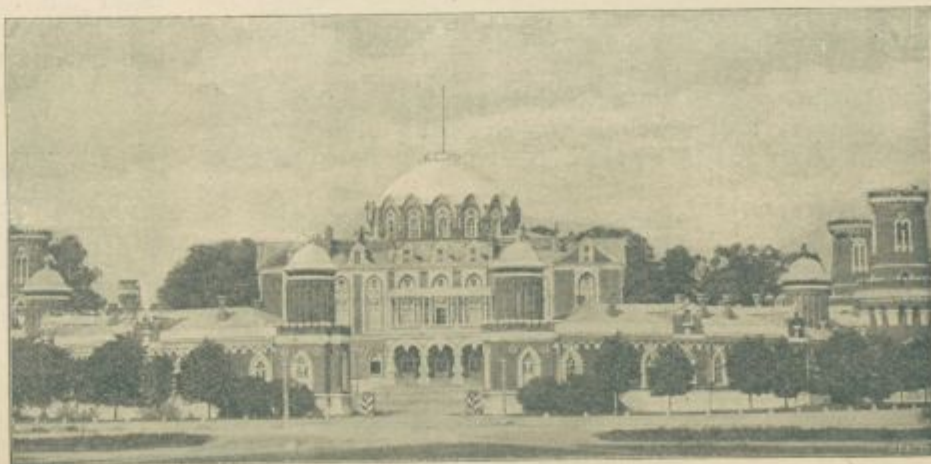
Spogledali so se, ali v mene niso več silili.

Strmel sem v te črke, ki so mi zaplesale kot vrtinec pred očmi. Čisto blizu

K odstopu prisiljen ruski car Nikolaj II.

je ležala karta od mrtveca našega polka. Preletel sem jo z očmi. Tist mu je pisal, o gospodarstvu in vinogradu mu je pisal, upa, da je še zmeraj zdrav in da se še vidijo, pozdravlja ga prav iskreno, tudi sosedje in sorodniki ga iskreno pozdravljajo, tudi

MOSKVA. Petrovskoje, carsko letovišče, oddaljeno 1 uro od Moskve.

žena ga pozdravlja, ki je zdrava in, otroci, ki so zdravi. Še druge karte sem pogledal — vse pisane z isto roko, trdo in okorno moško roko.

O ti žena iz Goriške, ki si dvignila pri pisanju sedemletno hčerko v naročje, ji držala in vodila desnico, ki je napisala na koncu pisma, da moli vsak večer za atekovo zdravje, da je pridna in že velika in zna že pisati in mu piše in ga težko čaka — ti žena, kaj bi dal, da sem se mogel ogniti tega mesta in ne čitati tvojega pisma, ki mi tako teži srce...

»Ali tisti nima nič pisanega?« sem vprašal in pokazal na mrtveca onostran stebela.

Gučkov, vojni minister sedanje nove ruske ljudovlade in močna zaslomba ob strmoglavljenju samodrškega carizma.

»Nima!«

Pogledal sem ga znova, prav nič se nisem več čudil, da ni sledu smrtnega boja na njegovem obrazu.

»Vidiš, taka je vojna! Če bi bili vsi ljudje tako mehki in rahločutni ko ti, bi nihče ne pokopal mrličev! Tudi meni ni bilo v začetku prijetno delo! Pa se človek vsega privadi!« je govoril sanitejec.

»Ti trije so se pa najbrž sami med seboj pobili!«

»Kaj hočeš, vojna!«

»Samo en strohnel panj jih je ločil, pa je bilo vendar ko prepad med njimi!«

»Sedaj pa je prepad premoščen! Misliš, da so čutili kaj sovraštva, ko so se zavedli, da morajo umreti? Prav gotovo ne!«

»Jaz mislim, da bi si še medsebojno pomagali, da so bili samo ranjeni!«

»Je že tako v današnjih časih! Medsebojno so se pobili, sedaj bodo pa počivali v skupnem grobu! Po smrti ni več sovraštva, ni več nasprotstva in needinosti!«

Sanitejca sta odložila lopati in se pripravljala, da začneta s pokopom.

»Kaj ne bosta globokeje kopala?« sem vprašal.

»Pa dajte vi, ki vse bolj znate ko midva! Razlika je, če obleži na bojišču petdeset ljudi, pa jih morata dva pokopati, ali če obleže dva, trije, pa je vsa stotnja na razpolago!«

Prijela sta prvega — Slovenca — in ga položila v grob. Ne vem zakaj in kako me je dirnilo, da sem se hitro sklonil, skupil vsa pisma in jih vrgel za njim grob, tudi okoli mrtveca od našega polka sem pobral karte in mu jih dal v grob. Osuplo so

me gledali ljudje in niso vedeli, kaj naj to pomeni, rekel pa ni nihče besedice.

»Prepad je premoščen!« je prvi spregovoril sanitejec, ko sta dvignila tistega

mrtveca, ki je bil ležal onstran stebila, preko stebila.

»Ta pa nima nič pisanega, da bi mu dali s seboj!« je rekel drugi in namignil name.

Preslišal sem zbadljaj, odkril sem se, tudi drugi razen obeh sanitejcev so se odkrili, za trenutke sem ju zadržal, da nista zagrnila groba.

Grobna tišina je zavládala v gozdu, ni listič na drevju se ni zganil, ni suha vejica ni počila, ni ena ptica ni vznemirila zraka z letanjem ali tišine s petjem.

Naglo sem se sklonil in vržem grudo zemlje v grob. Tudi drugi so to storili.

Potem smo trudnimi in težkimi koraki in molče nadaljevali svojo pot.

Siromaki.

Poljski spisal Vladislav Reymont; preložil Al. Benkovič.

Tomaž je odprl vrata v krčmo. Soper je puhnil iz sobe kakor iz hleva, objel ga je od gostote lepljiv zrak. A Tomaž se ni zmenil za to, marveč je vstopil in se prelinil skozi ljudi, na gosto pomešane, kakor žito na podu, k leseni mreži, za katero je bila točilnica.

»Pol četrti, pa hudega.«

»V plehasti?«

»Ne, v steklenici.«

Krčmarica mu je odmerila. Plačal je, vzel steklenko, čašico ter šel na drugi konec sobe, k drugi mizi, sedel k steni,

černih vrtelo na nevelikem prostoru, pritrkavalo z nogami in vzklikalo.

»Hop! hop! hop!« so glasno vriskali. Od žganja in plesne pijanosti se jim je kadilo od teles, tako da je divja razpaljenost tako dražila plesalce, da so pritrkavali čedalje strastneje ter se čedalje hitreje vrteli naokrog.

Rdeče ženske jope so se videle med belimi plašči kakor maki na polju zrelega žita. Nagibajoči se dan je metal na mala, zamazana okna krčme rdeče proge in svetilka nad umivalnikom se je gugala.

Silni hrup se je menjaval z nepopisnim šumenjem in vrvenjem, iz katerega je kakor blisk sikal nagli: »hop! hop! hop!«, nato pa znova vse utonilo v gluščem hrupu. Ob mizah, po kotih, v točilnici — kjerkoli je bilo kaj prostora, povsod so stali ljudje in se razgovarjali: o lanskem krompirju, o gospodu župniku, o otrokih, o vsem, kar jim je ležalo na srcu in o čemer se človek v družbi rad pomeni in se olajša. Kakor se n. pr. živina ne napaja sama na studencu, marveč trumoma pije tudi iz mlake, tako tudi človeku ni prijetno živeti samemu, veseliti se v krčmi, hoditi v gozd, ampak, kakor je Bog rekel, zmerom z drugimi — z brati.

Vsi govore naenkrat, si napijajo, se prirčno objemajo in zadovoljnost vsem žari iz oči, tako da kriče čedalje glasneje: »hop! hop! hop!«

Tramovi v tleh so pod težkimi udarci peta škripali čedalje težje — in bas, nameščen visoko na zeljnati kadi, je pel čedalje bolj votlo:

se je kar kadila ter metala saje na leteča krila. Sopara snega, ki se je tajal na čevljih in pri vratih, dim smodk in mrak, ki je vladal v prostorni sobi, vse to je ovijalo plesalce, da je bilo komaj razločiti rdeče obraze, nejasne obrise teles in žive barve v tem blazno vrvečem ljudskem metežu.

»Kdo bo spremljal me do doma, me do doma, ha... ha... ha... i... i... i...« so se veselo hehetale gosli.

»Jaz te bom... bom... bom... bom...« je nekako poskakovalo odgovarjal bas in takoj sta se pričela skupaj smejeti in šaliti ter vse naokoli spravljati v smeh, tako da se je zdelo, da se cela krčma trese v pivskem veselju.

Ena baba je znorela,
druga pa je stekla,
tretjo vrag je vzel na ramo,
nesel jo do pekla.

Eden ali drugi je zapel, kakor bi ga bil kdo vzpodbodel, in takoj so se pričele razvijati vedno nove kitice in vzbujati čedalje večjo veselost.

Samo Tomaž je še dalje sedel zamišljen, nalil si je drugo čašico, a neki razposajen plesalec mu jo je prevrnil, brčnil je torej v jezi njegovo plesalko in vstal, ker mu je bilo mraz pri oknu in dolčas sedeti samemu, ter šel za točilnico v lino.

A tudi tam je bilo polno ljudi, stiskali so steklenice s pestmi, se objemali, pripovedovali in si napijali, ženske so se sramežljivo zakrivale s predpasniki in s slastjo srkale sladko žganje. Napijanje je bilo neprestano — splošno: ti so napijali z arakom, drugi z esenco ali z akvavitom — na Poljskem priljubljene vrste žganja — ali pa samo s pivom.

Vsak je napijal iz dobrega srca in z veseljem.

Vsi so bili že malo pijani, a nič za to: kamor je šla krava, naj gre še tele, žganje ni peklo, in revežu je treba včasih potolažiti grešno dušo in piti kakšno kapljico na žalost.

»O, ti mrcina,« je jecjal pijan kmet pri peči — »tak si ti, čakaj!... Jaz sem ga pa tako, on pa mene tako, jaz njega za prsi, on pa mene čez usta!... Tak si ti, mrcina, tak kristjan!... On pa mene čez usta!... Tak si ti, mrcina, tak kristjan!... On pa mene čez usta!... Jernej jih je ugnal že dosti, pa bo še tebe ugnal... ugnal te bo... mrcino... ugnal... Jaz sem ga pa tako, on pa mene tako, jaz pa mu pravim lepo: prijatelj!... on pa mene čez usta, jaz pa mu pravim: prijatelj! on pa mene čez usta! Jaz pa na to: tak si ti, prijatelj, tak kristjan...« je godrnjal čedalje bolj zmešano in tolkel s pestjo po peči, da je kar bobnelo, nazadnje pa je zaspal.

Voda tukaj, voda tam,
kak bom revež hodil k vam?
Pa pero bom v roko vzel,
tebi pisal bom vesel,

je zapela Karlina, tista, ki je jeseni pokopala moža in sedaj sama živi na pol posestva s konjem, kravami in še dobro obleko za možem.

Zagnala se je k mlademu fantu, ki je stal ob steni, in mu zopet zapela:

Kaj se mi, Vojtek, grdo držiš,
kaj se mi le peči držiš —
Glej, da postaneš vdovin mož,
kruha stradal potem ne boš.

»Vojtek, na tvoje zdravje, ker si fant za to. Neumen si, stricev se bojiš. Kakor sem rekla: grunt ti zapišem, ali ni moj, kaj?«

Lepo živeti — bo pokraj mene,
vino je v kleti — kure pečene.

(Dalje.)

Iz RUSIJE. — Nova lesena cerkev v taboru avstrijskih vojniuh ujetnikov v Tockoje lažer, gubernija Samara, kjer oskrbuje božjo službo c. in kr. vojni kurat Andrej Martinčič.

nalil žganja v čašico in izpil. Brizgnil je slino skozi zobe, obrisal usta z rokavom ter se zamislil. Peklo ga je nekaj v prsih, tako da ni mogel mirno sedeti, pljuval, tolkel je s pestjo po mizi, se naenkrat dvignil, da bi zbežal, a omahnil nazaj na klop s tihim stokom ter si pomel oči s pestjo, ker mu je solza potekla po suhem, bledem in nagubanem obrazu ter ga žgala kakor ogenj. Skoro da ni vedel, kaj se godi krog njega. Hudo trpljenje mu je kot kamen ležalo na srcu, videti je bilo, da si ne ve svetovati in da mu v čedalje večji neodločnosti omahujejo roke. Vzdihoval je čedalje pogostje in se praskal po glavi.

Krčma pa se je kar tresla od hrupa. Kakšnih dvajset parov se je skupaj stla-

»Bom, cik, cik! Bom! cik, cik!«
Lipove gosli pa so mu odgovarjale:
»Tuli, tuli, tuli, tuli, tuliti, tuliti!«

In veselje je bilo veliko in neprisiljeno. Lice je bilo poleg lica, pleča pri plečih in vse to je bilo prešinjeno od ritma poskočne godbe, tudi »oberek« — poljski ljudski ples — je bil tako živahen in kipeč, da so grče odletavale iz tal, mize žalostno ječale in velike, trebušaste čaše na točilnici poskakovale kakor blazne od veselja.

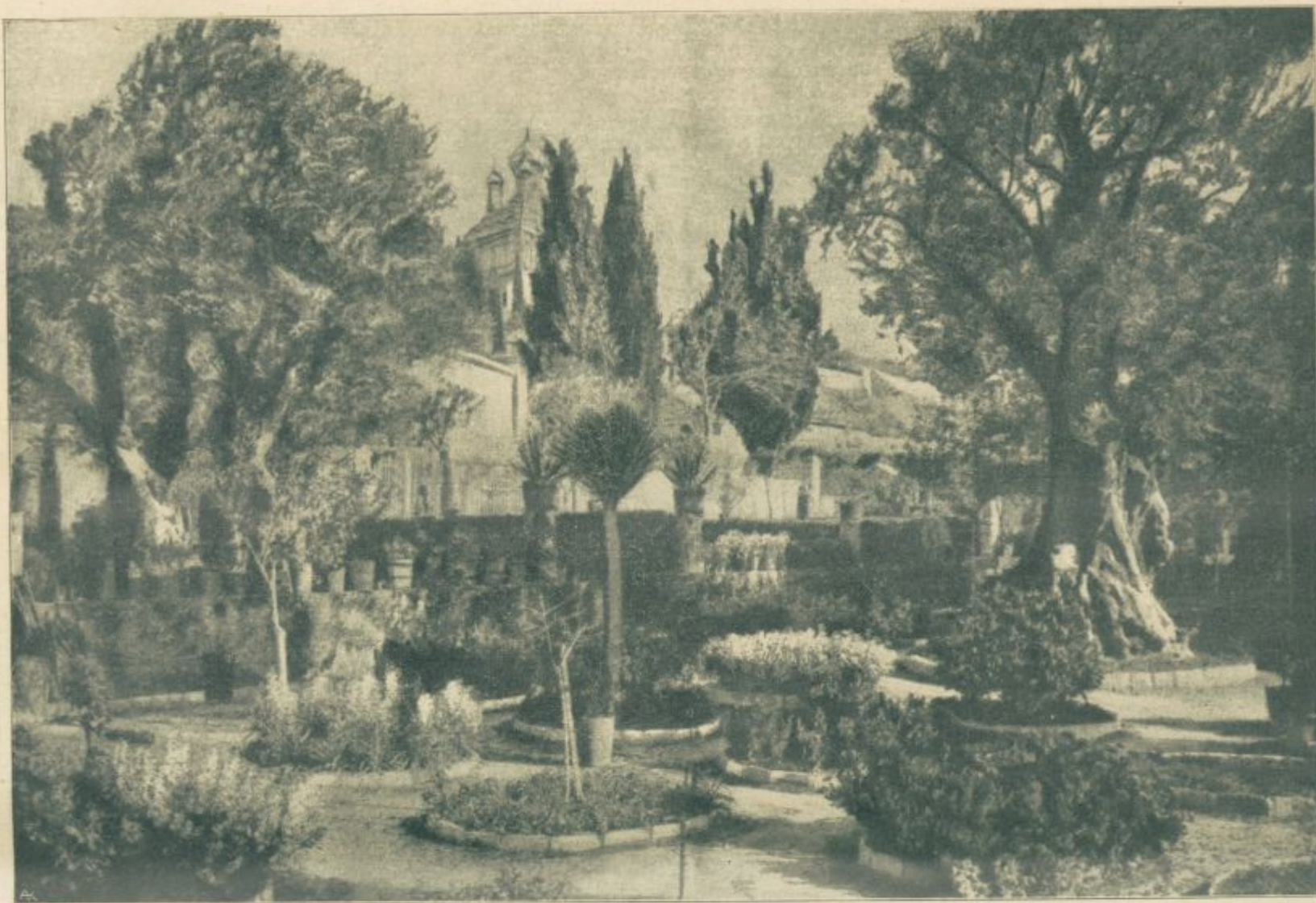
Včasih je krčmar udaril ob boben z zvončki, močno potresel z njim in s pestjo bil ob kožo po taktu gosli.

»Diz, diz, diz!« je bučno grmelo in glušilo s svojim bobnenjem — in hrup je bil takoj večji, vzkliki glasnejši in svetilka

Slike iz Palestine: Vrt Getzemane, kjer se je Jezus mudil s svojimi učenci in bil izdan in ujet.

Je to kakih 70 korakov dolg, četverokoten in zidom obdan prostor, poraščen s starimi oljkinimi drevesi, ki označujejo zgodovinski prostor. Nahaja se na Oljski gori v neposredni bližini mesta Jeruzalema.

Na okuženi ladji.

Francosko spisal Turindot.

Bil je angleški jesenski večer. Več prijateljev se je bilo zbralo okoli ognjišča gospoda Witesfielda. Sami moške, ki so prepotovali v kraljevi službi ali za svojo zabavo dosti sveta. Bil je večer pripovedovanja. Vsak njih se je oglašil z najbolj čudnim dogodkom iz svojega življenja, vsak bi bil rad prekosil tovariše v pripovedovanju grozot. Gospod Chester je razlagal na široko, da je bil v Bagdadu, ko je divjala črna kuga in je pobrala na dveh pohodih okoli 80.000 ljudi. Vsi Evropejci so bežali in iskali zdravila, on ni užil nikaškega zdravila in ni bežal, pa je ostal vendar zdrav. Gospod Lesbey je pravil, kako so ga hoteli kamnati Turki v Damasku, kako se je komaj rešil skozi mestna vrata. Gospod Davidsen je slikal svoja potovanja po Arabiji, kako so gledale lepe šejkove žene za njim in kako bi se bil potopil v Evfratu, da ni bil dobil od stare Arabkinje skrivnostnim potom zapis, ki varuje nesreč.

Zunaj je piskal veter in je naletaval prvi sneg. V peči je gorelo in prasketalo. In čim groznejši je bil dogodek iz preteklosti prijateljev, tem prijetneje je bilo praviti in poslušati o njem tu na varnem, v toplem zavetju.

Kapitan Osborne je povedal, kako ga je preganjala nesreča, kar je bil kupil vkleti malajski nož. Častnik Williams je pravil o indijskih plesalkah in čarodejih.

Pri ognjišču je molčal samo eden, ob pripovedovanju svojih tovarišev je strmel v plamen, na obrazu se mu je kazal izraz,

kakor da vidi v duhu druge, strašnejše slike, kakor so one, ki jih rišejo prijatelji.

»Macdonald,« se obrne prijazno hišni gospodar k njemu, »ti si doživel stvari, o katerih ne pripoveduješ rad, pa danes je tak dan, da nam ne odpoveš.«

»Pri pripovedovanju drugih se mi je strnila še bolj jasno slika mojega žalostnega položaja, ko sem bil obolel na kugi,« se je odzval molčeči gost.

»Obolél na kugi!« — Vsi so pogledali z zanimanjem molčečega tovariša, ki je baje prestal bolezen, ki ne izpusti več rada, kogar se loti. Gospod Macdonald je začel zamišljeno:

»Zdaj je tri leta od tega, bilo je sušca l. 1833. V Aleksandriji je divjala črna kuga. Jaz sem hotel domov; po petnajstih letih življenja tam zunaj. Pot od Bombaya do Sueza je bila dolgočasna in nevarna, ali to ni bilo najhujše. Okužene Aleksandrije sem se hotel ogniti in namenil sem se, da se peljem v Rosette, od tam po mokrem v aleksandrijsko lukó, da bi se odpeljal kar iz luke, ne da bi se dotaknil okuženega mesta. Upal sem, da dobim tam ladjo. Z menoj je bil istega upanja moj mladi prijatelj Lewis, častnik pomorske trgovinske ladje. Res sva dobila majhno brigantino (ladja brzoplovka) »Spirito santo«, ki je bila namenjena v Livorno. Ukrcala sva se in si čestitala, da sva ušla kugi. Nisva slutila, da se vozi črni pomor z nama.«

Vse je bilo radostno in živahno. Veter ugoden, ladja je letela kakor ptica po gladkih valovih, vsak si je slikal radost dohoda v domovino.

Bili smo sedem dni na morju. Kar

oboli mornar. Nikdo se ni zmenil za to. Drugi dan smo slišali, da je umrl. Mene je prešinil strah kakor nož. Vprašam ladjinega zdravnika, kaj je bilo mornarju. Zdravnik, mladi Italijan, ni bil klican k mornarju in se ni brigal za njegovo smrt. Resno sem zahteval, da pregleda mrtvega. Šel je v medkrovje in ko se je vrnil, nam je povedal njegov obraz vse.

Imeli smo torej kugo na ladji. Izogibali smo se bili, ne stopili v mesto, ali kuga se ni dala prevariti, našla nas je in spremljala nas je. Mrtvega mornarja so izpustili na dno morja, oprali so vso ladjo in prekadili. V strahu in v sumu smo pogledovali drug drugega, koga bo prišlo, kdo bo odbran in zaznamovan s pečatom smrti?

Pogledovali in opazovali smo drug drugega. Pretekel je dan in nikdo ni obolel. Ali drugi dan so oboleli trije mornarji... Znaki so bili... Treba je bilo ukreniti kaj. Jaz sem se trudil toliko časa, da sem izposloval, da so morali oboleli mornarji v čoln, ki je stal na krovu ladje, in da so jim dajali vse potrebno samo na dolgih kljukah, katere so potem prežgali v žerjavi.

Dva obolela mornarja sta umrla. S kljukami so jih vleкли raz krov in vrgli v morje. Tretji se je še mučil, v hudi vročici se mu je bledlo, zlezal je iz čolna in hotel je k nam, dasi so mu branili vsi mornarji in ga ustavljali z drogovi in vesli; besneče se je oprijemal drogov, vesel, krova. Bil je strašen prizor. Sline so se mu cedile iz ust, oči so mu žarele kakor iz krvi, grizel in škrtal je z zobmi kakor stekel pes.

Niso ga mogli ustaviti. Vedno bliže je

prihajal in nosil je k nam črno grozno smrt. Nasvetoval sem, da bi ga zadržali tako z vrvo, da bi bil privezan na čoln. Res je vrgel mornar z Malte zanko tako spretno okoli ubogega bolnika, da se ni mogel več ganiti. Oddahnili smo se; toda pomislite, prijatelji, moja groza: mornar je skočil na srednji jambor in pretaknil konec vrvi skozi luknjo jadrne opore, da je visela doli. Razumel sem in ugovarjal sem ogorčen...

Kapitanov obraz se je zverinsko izpačil. Zaklical mi je: »Mogoče, da pridete vi prvi za njim na vrsto!« — Ubogi bolnik je prišel k sebi in spoznal, kaj mu preti; grgraje je prosil usmiljenja — pa že je visel v zraku; neki mornar je prerezal vrv, morje se je zapenilo, nekaj hipov boja, in ubogi mornar je izginil. Njegov pogled pa mi ne izgine nikdar iz spomina, spremlja me povsod.

Bilo mi je slabo, čutil sem se bolnega, tako me je ubil prizor, ki je pokazal, kako neusmiljen je človek, kadar hoče braniti sam sebe. In jaz sem bil prvi, ki je bil

večinoma Italijani in Grki, smo se razdelili po krovu v molčeče skupine. Nikdo ni maral pod krov. Na svežem zraku se nas ne bo lotila tako hitro bolezen, je menil vsakdo. In sedeli in stali smo molče, obljubovali smo v srcu Bogu marsikaj, na kar smo pozabili pozneje, in spominjali smo se dragih svojcev doma, katerih ne bomo morda nikdar več videli.

Veter je potihnil, rahloma so samo udarjali valovi ob ladjo — kakor da poslušata veter in morje, kar smo poslušali mi z nemo grozo — stoke in vzdihne onih v čolnu, ki so bili zapadli smrti. Večkrat sem gledal smrti v obraz. Smrti od divje zverine, smrti od sovražnega orožja. Nisem občutil strahu. A tu, ko se mi je bližala hinavsko, črneča obraza in vročega daha, tu me je tresel mraz. Vso noč nisem zatisnil očesa. Proti jutru, ko je postajalo stokanje v čolnu bolj tiho, sem zadremal, ali stresal sem se večkrat v snu in pogledal preplašen po krovu okužene ladje.

Ko sem se predramil ob belem dnevu, je bilo stokanje kužnih že umolknilo...

te primejo in te vlečejo v zastrupljeno bolnišnico, v čoln, kjer boš umiral zapuščen, brez tolažbe. Nikdo ti ne zmoči pekočih ust, veter in morje bosta umolknila, da poslušata tvoj stok — in ko bo utihnil, ali še preje — te pograbi kljuka in zvleče preko krova, te vrže v morje... Nikdo tvojih ljudi ne bo vedel, kje si končal svoje življenje, tako polno osnov in želja. Morda ponese materi tihi sel, nočni veter, glas o sinovi kruti smrti...

Opoldne so vlekli novega mrliča po krovu in so spravili dva nova bolnika v čoln. Ti so bili še izmed ladjinega moštva, ali tudi potnikom se je bližala srpogleda kuga...

Sem bil bolan ali nisem bil? Čutil sem se duševno tako pobitega, da mi je omagovalo telo. Teža, ki se je zgrinjala na meni, je postajala jačja, ne da bi se je skušal otresti. Ko je klicalo znamenje k obedu, sem šel pač z drugimi v obednico, ali ko sem zagledal jedi, se mi je tako zagabilo, da se mi je kar zavrtelo v glavi. Nisem hotel vznemirjati sopotnikov, od-

Cerkev Božjega groba v Jeruzalemu (hebr. Jeruzalajin, t.j.: »Bivališče miru«); prebivalcev ima čez 60.000.

Spominsko drevo, pod katerim je Mati božja počivala na begu v Egipt.

zahteval varstvenih odredb napram bolni. Nisem imel toliko moči, da bi se zgražal z drugimi nad našim kapitanom, ko je povedal stari trgovec Grk, kako je bila zanešena kuga na ladjo, na kateri smo se čutili varne. Lakomni kapitan je bil sprejel baje nekaj dni, preden smo odjadrili iz aleksandrijske luke, šest bolnikov iz neke druge ladje, dasi je vedel, da so okuženi s črno smrtjo. Skril jih je v medkrovu. Štirje teh bolnikov so umrli še pred odhodom ladje, vendar ni branil kapitan, da bi se ne družila ostala dva z ladjinim moštvom.

Kdor je upal, da se je morda zadovoljila smrt z dosedanjimi žrtvami, se je kruto varal. Pred solničnim zatonom je obolelo še troje mornarjev. Vse tri so spravili v veliki čoln. Mi potniki pa smo izgubili upanje, da bi ušli bolezni na morju, oziroma, dokler smo se nahajali na okuženi ladji, in pregovorili smo kapitana, da krmari v bližnji Rhodus.

Bil je večer, ko smo se to domenili. Kar je bilo mohamedancev, je pospalo za tem pogovorom mirno po krovu, kristjani,

Na krovu je bilo vse nekam v neredu. Jadrna niso bila razpeta v veter, jadrne vrvi so žalostno visele in so se pregibale kakor zvonova vrv, kadar jo izpusti cerkovnik in se giblje še zvon. Potniki na krovu so bili vsi blede. Kako je neumen človek v svojem strahu za življenje! Namesto da bi se bili naspali in tako dali telesu odporne sile napram bolezni, smo se slabili s čuvanjem.

Stari Turek je stal pri jamboru; bil je svež in odpočit. V svoje začudenje sem videl, da si je nalil iz steklenice vina in ga izpil počasi, požirek za požirkom. Vprašam ga, kako da ne spoštuje prerokove postave. Modro mi odgovori: Pijem vino za zdravilo. Kaj ne veš, kaj pravi arabski pregovor: Za hudo bolezen vzemi še hujše zdravilo.

Je li obvarovalo vino Turka bolezni, ne vem. Tisti dan je bil neskončno dolg, prešel je v mučnem opazovanju samega sebe in drugih. Kaj nisi, prijatelj, premenjal barve, se ti ne kažejo na licu lise, modričaste, črne, rdeče lise, pečat bolezni, znak sramotne, zapuščene smrti? S kljuko

stranil sem se v svojo kabino in se vrgel na posteljo. Komaj da sem se vlegel, me je pretresel krčevit mraz, nato me je preletelo po životu kakor ogenj. Moj tovariš Levis, ki je delil kabino z menoj, je prišel pogledat, kaj je. Spoznal je takoj, pri čem da sem. Videl sem to na njegovem obrazu. Vendar me je potolažil, da ni nič hudega, da bomo drugo jutro v Rhodusu, kjer mi bo bolje. Vzel je moj denar iz mojega kovčka in del mi ga je pod vzglavje, zmešal mi je kisa in vode in zmočil mi je ustnice in naročal mi je, da naj zaspim, ker mi bo potem bolje. Odšel je na krov.

Prišlo je nadme kakor popolna onemoglost. Videl sem Levisa, da je stal na vratih in razumel sem, da me vprašuje, odgovoriti pa mu nisem mogel. Čudne pošastne slike so rajale okoli mene, kužni mornar, ki so ga vrgli živega v morje, mi je kazal zobe in je segal s pomodrovelimi prsti po meni. Premetaval sem se v mukah in stokal, hotel sem vpiti, ali iz sušenega grla ni mogel glas, hotel sem piti, pa roka ni ubogala in ni segla po kozarcu. V vsej blodnji sem vendar spoznal, da sto-

jita kapitan in Levis pri meni. Stresala sta me, klicala, jaz nisem mogel odgovoriti.

Jutro je pogledalo v kabino, zavedel sem se v silnih mukah. Oči so mi bile nekam izstopile, veke na debelo zatekle. Vsaka žilica v vekih, v očeh, je bila kakor vrv in me je žgala kakor ogenj. Vsa glava je bila razboljena in razbeljena, zdelo se mi je, da mi vre od glave in gre po vseh žilah sam razbeljen svinec. Žeja mi je stiskala razsušeno grlo, usta in nosnice so mi kar pokale, zdaj me je vrglo v omotico, zdaj me je streslo iz nje. V takem hipu sem začutil nekaj pod levo ramo. Otipam debelo bulo... Zdaj sem bil zaznamovan in zavržen...

Čudno, ta zavest je prepodila mahoma blodnje. Morda mi je postalo malo bolje tudi vsled tega, ker se je izločila bula; jaz sem jel presojsati svoj položaj in sem tolažil samega sebe: Rešil si se s pomočjo božje previdnosti iz še hujših položajev, tudi tukaj te ne bo zapustila božja pomoč.

Počival sem nekaj ur, bolečine so se nekoliko polegale. Predramil me je ropot kabeljnih verig, kateremu je sledila začasna tihoča, nato sem slišal glasne tožbe in stokanje. Pogrešal sem korake in glasove, ki so se slišali sicer navadno raz krova. Tihota mi je razdražila domišljijo, zbral sem vse svoje moči in sem se zvlekel na krov. Prilezem gori in najdem tam kuharja in tri mornarje, blede in obupane — na morju pa je hitel čoln, v njem je bil kapitan s potniki in moštvo. Uganil sem. Kar je bilo zdravega, se je ločilo od bolnega. Zdravi so bežali pred smrtjo na okuženi ladji, veslali so napram obrežju, ki se je vpenjalo kamnito in visoko nad morjem. Na krovu smo ostali mi bolni in gledali za njimi. Stokanje iz čolna me je opozorilo, da imam tudi tam tovariše smrti. »Štirje so tam,« mi pove kuhar, »dva mrtva in dva umirajoča. Bogati stari Italijan se bori že tri dni s smrtjo.«

II.

Kapitan je bil ukazal spustiti sidra. Stala naj bi ladja in ostala naj bi smrt na nji. Ali sidra niso našla dna, veter in valovi so nas nesli polagoma k bregu, čoln z nezvestim kapitanom je bil že tam blizu.

Privlekel sem se do vrča vode, ki je stal pri kuhinji in počepnil sem pri njem. Naj pride, kar pride! Moji tovariši so se zbrali okoli mene in tako smo ždeli, poslušali pojemajoči stok umirajočih, poslušali svoje bolečine in šepet valov, ki so nas tirali naprej, k skalovitemu obrežju.

Kako dolgo je trajalo to, ne vem. Predramil nas je sunek ladje, ki se je zaugala in ustavila. Kakih 150 korakov pred nami se je dvigal breg, tam so stali potniki s kapitanom in so nam migali, da pridimo. To zasmehovanje je spravilo mornarje v besnost; ne da bi poslušali moj ugovor, so presekali vrvi, sidra so odpustila in ladjo je neslo naprej. Ustavila se je kakih petdeset korakov od brega. Kako bi prišli na breg, kako se rešili iz okužene ladje in šli za kapitanom, med ljudi, v življenje?

Vprašam mornarja, ki je bil še najmanj bolan, če se upa plavati na breg. On se je upal. Zbrali smo močno vrv, katero je vlekel mornar s seboj in je privezal njen konec ob močno skalo, drugi konec so privezali mornarji pod jadrom glavnega jamborja. Na tej vrvi so naredili z drugo močno vrvjo zanko, ki je segala do krova. Zgoraj je bila zanka privezana na drugo močno vrv. Zdaj smo spustili drugega za drugim v to zanko. Oni mornar je vzel vrv, ki je bila od zgoraj zavozlana, je splaval na breg in je vlekel z vrvjo tovariša,

ki je sedel v zanki, na suho. Posrečilo se je. Že so bili trije tam, ostala sva midva s kuharjem. Pomaгал mi je v zanko. Bil sem zelo slab. Ko mi je dal kuhar sunek, da je šla stvar naprej, sem se zavrtel v gugalnici in sem zagledal starega Italijana, ki me je gledal tako obupno očitajoč, da mi je postalo slabo. Zaprl sem oči, zmanj-

nosti ločeni nekoliko drug od drugega; pravil mi je, da je hotel vzeti mene s seboj v čoln, ali kapitan je trdil, da sem že mrtev in mu je grozil, da odpluje brez njega. Levis mu je sledil v dobri misli, da se bo ukradel pozneje v čoln in prišel po mene, tedaj so pa videli, da smo se jeli reševati sami.

Avstrijska pošta v Jeruzalemu.

kalo me je in padel sem v morje. Zavedel sem se v mrzli vodi in si pomaгал na vrh. Mornar mi je vrgel vrv, oprijel sem se in prišel sem na suho; tam sem se zopet onesvestil.

Ko sem se zavedel, je sedel pri meni Levis, drgnil mi je senci in čelo, ponudil mi je kapljo kave in prigrizek suhorja. Opo-

Tačas so premetavali valovi okuženo ladjo, zağanjali so jo v skalovje, ker ni bila vsidrana, se je nagibala po volji valov. Mučno je bilo videti to in vedeti, da umira na nji ubogi stari Italijan, v družbi mrličev. Morje bo pač kmalu pokopalo nevarno ladjo in skrilo svetu žaloigro, ki se je odigrala na nji. Kadar se je nagnila ladja na-

Na obali genezaretskega jezera (galilejsko morje), ki ga pretaka reka Jordan.

mogel sem si, bolj od radosti, da smo na suhem, izven nesrečne okužene ladje. Ubogi stari Italijan! Umiral je in mi ga nismo mogli vzeti s seboj. Bilo bi toliko, kakor da nosimo smrt s seboj in nam bi ne bilo treba bežati iz ladje.

Tovariš mi je povedal, da so kapitan in drugi potniki tam za ovinkom, da bomo potovali lahko skupno, četudi zaradi var-

pram bregu, smo videli lahko v čoln na krovu in zdelo se nam je, da nam groze trije začrneli obrazi, tri skrčene pesti.

»Preblizo smo smrti,« se je domislil moj prijatelj in se stresel. »Pomenimo se s kapitanom, da odrinemo kam, dokler ne pride noč. Kapitan meni, da smo na obrežju Rhodusa in bomo prišli lahko v kako selo, videti pa ni daleč na okoli nič živega.«

Kuhar je hotel nazaj na ladjo, da vzame kaj živil, preden se razbije. Mi ga nismo pustili. Lotil se je nas nekak praznovni strah pred to ladjo, ki se je zibala tako blizu pred nami, dvignili smo se in šli za ovine, kjer smo zagledali kapitana in naše sopotnike v pogovoru z dvema Turkoma, ki sta bila na konjih in sta se ustavila previdno precej daleč od karavane, ki se jim je zdela sumljiva. Saj je vse sumljivo v času te grozne bolezni, ki odtuji ženi moža in iztrže iz človeškega srca cvetko usmiljenja.

Turka sta odgovarjala kapitanu, ki jima je razlagal, da je namenjen v Rhodus in da se mu je ponesrečila ladja; povedala sta mu, da je zavozil, da je na Karamanskem obrežju in da je šest milj od prvega sela.

Šest milj in mi bolni, tako trudni in ubiti! Jaz se nisem upal na pot, ko so se napravljali tovariši, da nas ne bi doletela noč na samem. Levis mi je prigovarjal in me silil.

Moker in razbit, s pekočo bulo pod ramo in z zatečenimi očmi sem se moral podati na dolgo pot po suhem kraju. Trije mornarji in jaz, mi bolni, smo morali korakati v gotovi razdalji za zdravimi. Obžaloval sem, da nisem ostal na ladji, da nisem umrl tam v miru, sesedel sem se večkrat ves onemogel in obupan, pa želja po življenju me je tirala vendar naprej.

Tako smo prišli, skoraj nezaveštno, ob solnčnem zahodu do vasi. Kapitan je prosil prenočišča; pravil je, kako se mu je razbila ladja, o kugi na ladji ni črnil. Ali Turki so vedeli, da prihajamo od Aleksandrije in da je tam črna kuga. Zdi se, da se je lotil tudi njih strah pred boleznijo, postregli so nam ali ne da bi nam prišli preblizo in odločili so nam za prenočišče hišo zunaj vasi.

V hiši sta bila dva prostora. Večjega je izbral kapitan zase in za zdrave, manjšega je odločil bolnikom. Hotel je, da prenočim tudi jaz pri bolnikih. Uprl sem se temu odločno. Morda mi je storila ravno dolga hoja prav. Izpotil sem se, bilo mi je za spoznanje bolje in bil sem prepričan, da mi bo slabše, če vdihujem okuženi zrak. Domenil sem se z nekim Turkom, da bom spal v hlevu pri njegovih konjih in kupil sem od njega debelo konjsko odejo, zavil sem se v njo in naslonil glavo na kamen. Z nočjo se mi je povečala vročina, opolnoči sem začel zopet blesti. Bil je tu revež, ki so ga vrgli živega v morje, bil je tu, grizel me je v roke in noge in stari umirajoči Italijan je širil turove roke meni v objem. Tisoč prikazni me je obkrožalo, bile, grizle in borile so se zame, me metale druga drugi v glavo. Zdelo se mi je, da slišim kričanje in streljanje, da je pridrvela četa divjeličnih mož v hlev, vsak veliko baklo v roki, hoteli so me zažgati.

Z bližajočim se dnevom so izginile strahote noči, prihajale so pa druge, resnične. Moj prijatelj mi je prišel povedat, da je bil kuhar ponoči, zmučen vsled bolezni, šel iz hiše in naravnost v ogenj, ob katerem so sedeli Turki, ki so pasli konje. Nastal je tak krik, da je bila vsa vas po koncu. Turki so prileteli v moje prenočišče po vrvi, da bi izvlekli kuharja iz ognja, kajti dotakniti se ga ni hotel nikdo. Ko so ga izvlekli iz ognja, je bil že ves opečen in je kmalu umrl. Zdaj pa se je obudil v vaščanih sum in nova nevarnost je stala pred nami. Ko je pravil to, je že pridrvelo nekaj Turkov v hlev; puške v roki so me ogledovali in vzdikali: »Glejte, zaznamovan je od smrti! Gorje! Alah je zakril svoj obraz pred nami, pošilja nam kugo!«

Drugi so vpili: »Ubijte in zakopljite psa, zažgite hlev!«

Že so namerili svoje dolge puške name, ko je stopil med nje stari kadi in branil: »Stojte, na njegovem čelu vidim zapisano, da ni še bila njegova ura. On ozdravi.«

Turki so odšli molče. Kadi me je vprašal, kaj želim. Prosil sem ga malo vode, se zavil in zaspal. Zvečer mi je prinesla stara žena še enkrat vode. Noč je bila huda, vendar boljša kakor prejšnja, in drugi dan sem se upal na solnce. Videl sem pa, da smo zastraženi, in vrnil sem se v svoj hlev.

Kapitan se je bil dogovoril s kadijem, da je odposlal sla v prvo mesto v bližini, kjer je bil angleški konzularni uradnik. Pojasnil mu je naš položaj in prosil, da nam pomore iz njega. Mi smo menili, da nam pošlje kako vozilo, nosilnice ali konje, ker mu je pisal kapitan natančno, kako daleč smo od brega. Drugi dan pa se je vrnil sel po isti poti, katero smo naredili mi, in povedal je, da se je pripeljal uradnik z brodom, pa da noče izstopiti na okuženi breg, pričakuje na morju, da pridemo mi k bregu in se pomenimo.

Vsi so besneli nad to uradniško močnostjo, pomagalo pa nam ni nič. Naredili smo zopet tisto mučno pot nazaj, topot spremljani od oboroženih Turkov, ki so se hoteli prepričati, da odhaja nevarnost od njih. Mi smo prenašali težave poti ravnodušno, v sladki nadi, da nas odpelje konzularni brod iz tega nesrečnega obrežja. Ko pridemo tja, vidimo ostanke okužene ladje, ki leže ob bregu, na morju pa je bil majhni brod, od katerega se je odločil čoln in je plaval napram bregu. Mlad gospod in dva veslača sta sedela v čolnu. Mlad gospod je stopil na breg. Ustavil je čoln tako daleč, da smo se ravno lahko pogovorili, če smo napeli pljuča. Prvo vprašanje je bilo, če je še kak bolnik med nami. Ko mu je kapitan odgovoril, da je še neki potnik malo bolan in da smo vsi trudni in izmučeni, da želimo čim preje na krov, se je nasmehnil uradnik mrzlo: »Prišel sem, da

se uverim o položaju, poročal bom in vam poslal brod, ki vas odpelje v Rhodus.«

Komaj da je stavil še par vprašanj, pa je odveslal. Pustil nas je brez pomoči, med oboroženimi Turki, ki bi se radi iznebili s streli nevarnosti okuženja in ki nas niso pustili nikakor in na noben način nazaj v njihovo vas. Gnali so nas v majhen gaj in nam rekli: »Tu je vaš prostor, če ga prekoračite, vas postrelimo.«

Sredi gaja je bila zelena jasa, tam so posedli zdravi in so zakurili z nalomljenimi vejami. Bolni smo se morali stisniti pod nizko drevo na mokro zemljo. Turki so nam poslali ovco. Zaklali so jo in spekli. Od ognja sem so nam bolnim vrgli par kosov kakor garjevim psom. Jaz nisem smel še pogledati jedi, kar streslo me je.

Poleg vsega tega je začel padati dež. In padal je dva dni. Mi smo upirali oči po rešitvi, ki je ni bilo; morda je upal konzularni uradnik, da pomrjemo vsi tačas in da ne bo tako nobene nevarnosti več zanj.

Pomislite, bolan človek vso noč na dežju, na mokri zemlji! Prvo noč sem čepel in zadremal za hip pod roso dežja, ki je padala skozi redke veje. Vso noč me je tresel mraz, drugi so se gregli pri ognju. Drugo noč sem zlezal k ognju in se prišulil tiho k staremu potniku Francozu, ki mi je dal molče malo prostora. Ob ognju sem se sezul, da bi si posušil svoje nogovice, nataknil sem jih na roke in držal roke v plamen. Zaspal sem omoten od truda in ko se predramim, sem imel sežgane nogovice in opeklino na rokah. Vzel sem pest žerjavice in zvlekel sem se nazaj v svoj kot; tam sem izkopal s prsti jamico, del vanjo žerjavico in sem nalomil vej. Ko so zagozele in mi je prinesel moj prijatelj skrivaj malo črne kave, sem bil tako srečen, kakor še nikdar poprej v svojem življenju. Zahvaljeval sem vneto Boga, ki me je ohranil v vseh teh nevarnostih.

Drugi dan je prišel vendar težko pričakovani brod. Nikdar ne pozabim radosti, s katero sem stopil na krov. Rešen smrti, grde kužne smrti, rešen pomanjkanja in trpljenja! Spoznali so me za zdravega, vzeli so me med sebe zdravi ljudje, ki so mislili živeti, potovati, delati. Moja dva prejšnja sotrpina in bolnika pa so spustili v čoln, privezan k brodu. Tako so nam sledili iz varne oddaljenosti.

Neugodnosti pa ni bilo še konec. Veter nam je nagajal, namesto v enem dnevu smo prišli šele v treh dneh v Rhodus in ker nam je pripeljal brod brašna samo za en dan, nas je bilo skoraj konec gladu, posebno ker nismo imeli že več dni hrane po redu. Še meni se je oglašal želodec in me je mučil.

Ko smo dospeli na Rhodus, so nas spravili v kvaranteno, a ta kvarantena, strah drugih potnikov, je bila naše veselje. Imeli smo streho, posteljo, ogenj! Bili smo varni! Jaz, ki nisem spal toliko noči in se ne slekel, sem se čutil kakor prerobenega, ko sem se naspal v čisti postelji. Moja uboga tovariša pa sta umrla še tisto noč. Posebno hvalo sem dolžan Bogu, ki me je pripeljal iz vseh nevarnosti zopet k svojim prijateljem v domovino. Vsi drugi, ki so bili oboleli na okuženi ladji, so umrli...

Macdonald je obmolknil in strmел v plamen. Prijatelji so mu stisnili po vrsti roko in poudarjali: »Je res veliko, da si prestal kugo, še več pa je, če pomislimo, v kakšnem trpljenju si jo prestal. Morda pa je bil izpral ravno dež bolezen iz tebe. Morda jo je vzela mokra zemlja. Mi vsi nič ne vemo, kaj nam škoduje in kaj nam koristi; ogiblremo se smrti, pa ji gremo naproti.«

V. B. RADOŠ:

Aleluja!

O snežnobelih pajčolanih,
v rokah goreče sveče,
srca pobožna molitev
besede ljubezni šepete.

Polja žehnte, gozdovi duhtijo,
med njimi sprevođ se vije,
ptički Gospoda pozdravljat hitijo,
cvetje pomladno klije.

„Ti, Zveličar, od smrti vstali,
zemljo rodno nam blagoslovi,
naj se vrne mir nam in sreča,
vladaj Ti nad vsemi domovi...“

Velika noč.

Tretjo veliko noč že obhajamo v vojski, ložje bi rekli veliki teden, ker v sedanjem času sodi bolj veliki teden nego velika noč; ta se nam kaže le daleč daleč kot svetel žarek upanja boljših in lepših dni.

Triletna vojska je človeštvo marsičesa naučila, kar je bilo že skoro pozabljeno.

Predvsem so dobili velikaši tega sveta velike in usodne nauke. Vojska je pregnala štiri kralje iz njihovega kraljestva. Kralji Belgije, Črne Gore, Srbije in Rumunije morajo vsled vojske jesti grenak kruh prognanstva. Posebno prizadet po vojski je mogočni samodržec, ruski car. Neomejen gospodar je bil v svoji državi, vladal je stoinsto milijonom. Na njegovo usodno besedo so se dvignile milijonske armade na razna bojišča, milijoni vojakov so padali na bojnem polju, nešteto jih je vsled vojske pohabljenih in brez števila družin je brez očeta. Na tisoče ljudi je ječalo po ječah, premnogi so bili po nedolžnem pregnani v Sibirijo, vse, ker je tako ukazala mogočna beseda carjeva. Nikolaj je bil najbogatejši vladar na svetu.

A čez noč so ga odstavili, sedaj je zanj minula vsa posvetna čast, izgubil je svobodo in sedaj zaprt premišljuje o minljivosti slave tega sveta. Zanimivo je bilo brati zadnje dni, da so carju milostno dovolili, da sme časnike brati, kar svobodno brez dovoljenja lahko stori pri nas zadnji revež.

Pa tudi druge je vojska marsikaj naučila, predvsem skromnosti in zadovoljnosti z malim pri vsakdanjih potrebah. — Kako je bil poprej pri mnogih post na slabem glasu, kako brezozirno se je v tem pogledu kršila cerkvena zapoved in se je izpostavljala javnemu zasmehu!

Sedaj imamo od države določene

je človek lahko zadovoljen glede časnih potreb.

Vojska nam neprestano odpira nove grobove in večinoma so to najkrepkejši možje v najlepši starosti, ki nam jih vojska pobira. Družina, to dosedaj najlepše nedotaknjeno svetišče, se trga, narazen in

Upajmo, da je svet še zmožen izkoristiti zase zasluženje Kristusovega odrešilnega dela. Vrniti se moramo nazaj pod jarem Gospodovih zapovedi, potem bomo uživali svobodo otrok božjih.

Tedaj bo za človeški rod nastopila duhovna velika noč, praznik duševnega

Zanimiv spominek starih Grkov: Državna ječa za veleizdajalce; tu je bil zaprt tudi modrijan Sokrat.

pogled vanj je mnogokrat zelo žalosten.

To je skromna podoba velikega tedna sedanje vojske. — Trpeči Odrešitelj opo-

prerojenja in vstajenja. Na to nas spominjajo velikonočni prazniki, ob katerih naj se človeštvo pomiri s svojim Bogom, da nam zopet v plačilo nakloni blagoslov miru.

Praznik velike noči je svetel žarek, ki nam kaže v lepšo bodočnost, ki nas krepi s krščanskim upanjem.

V tem zmislu vsem prijateljem:
Vesele velikonočne praznike!

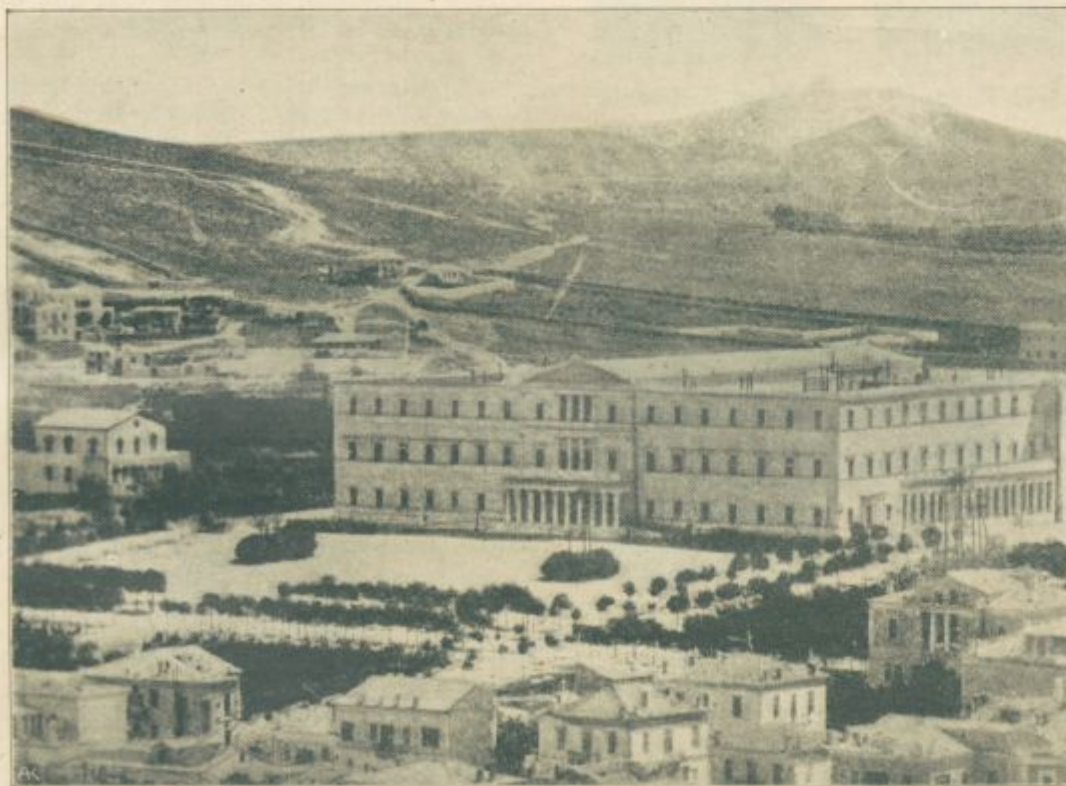
*****

Grof Zeppelin.

Nedavno je umrl na Nemškem grof Zeppelin, znan kot oče letal - Zeppelinov. — Troje lastnosti je posebno odlikovalo tega moža: bil je drzen, v hipu pogumno za vse pripravljen, neizmerno delaven in globoko veren človek. — Drzen je bil in željan boj, ko se je leta 1863. udeležil severnoameriške secesijske vojske in se v raznih bitkah odlikoval. Odtod se je podal k izvirom reke Mississippi v spremstvu dveh Rusov in dveh Indijancev. Pot jih je vodila skozi pragozde in trpeli so veliko, posebno lakoto; celo podgane so dobro dišale, ker ni bilo nobene izbire v jedeh.

Predrzen je bil posebno, ko je obiskal slapove Niagare. Opazoval je tam, ako je vržl kos lesa v neki vrtinec, da je ta les vedno redno priplaval do neke obrežne skale, odkoder je bil posebno lep razgled na slapove. Zato je nekega dne tudi sam skočil v tisti vrtinec in res imel srečo, da ga je tok prignal do omenjene skale, odkoder je prilezel na suho.

Ko se je v Ameriki v št. Pavlu v Kanadi prvič pridružil, ko se je dvignil v zrak neki balon, takrat se mu je živo vtisnila v glavo misel na zrakoplove, in ko se je leta 1870. udeležil v nemško-

GRČIJA. — Kraljev grad v Atenah.

postne dni. Sploh smo z vsem zadovoljni, da se le nasitimo.

Enako nam vojska daje nauke glede obleke in obutala. Vsakdo se mora omejiti na najpotrebnejše, in marsikdo niti tega lahko ne zmore.

Sploh nam vojska kaže, kako z malim

zarja človeštvo na križ, ki ga je nosil za njegovo odrešenje. Človeštvo je pozabilo na Gospodov križ, pozabilo je na namen sedanjega življenja; nebesa je hotelo imeti na tem svetu. Treba je bilo strašne poskušnje vojske, ki nas spominja, da je ta svet doba priprave za večnost.

francoski vojski obleganja Pariza, je sprevidel kolikega pomena bi bili zrakoplovi posebno tudi za slučaj vojske.

Leta 1891. se je poslovil od vojakov in otedaj ga je spremljala ves čas edina misel: kako ustvariti letalo, da bi se dalo človeku poljubno krniti v zraku. Ko mu je par let pozneje njegov oče, ki ni rad gledal sinovega po njegovem mnenju neplodnega dela, rekel: »Kaj se trudiš, ali nisi bral poročila Ernesta Siemens, ki trdi, da bo nemogoče sestaviti letalo, ki bi se dalo voditi po zraku,« se je nasmejal očetu in dejal: »Tudi jaz sem bral to poročilo, kakor sploh vse, kar so kdaj pisali o sestavi zrakoplovov. Toda to mene ne moti, moj cilj je jasen in moji računi se ujemajo.«

Zeppelin je bil neizmerno delaven. Ko so ob priliki govorili mnogo o osemurnem delavniku, je dejal: »Zame bi bilo to premalo dela na dan, ker bi sploh svojih načrtov ne mogel dovršiti.« Od ranega jutra in pozno v noč je delal Zeppelin dannadan, komaj si je privoščil malo časa za svoje kosilo. Ko je leta 1908. v svojih delih toliko napredoval, da so se pričeli poskusi z njegovim zrakoplovom, tedaj je bil 19. junija Zeppelin že ob štirih zjutraj pri delu na prostoru, odkoder se je imel dvigniti zrakoplov in o polnoči še ni dokončal svojega dela. — Pri vsem tem neprestanem delu pa ljudje niso nikoli opazili pri Zeppelinu kake utrujenosti ali nervoznosti. Ko je bil Zeppelin polkovni komandant v Ulmu, je posebno gledal na to, da so njegovi vojaki natančno spolnovali svoje verske dolžnosti in da so se redno udeleževali nedeljske službe božje; v tem pogledu je dajal sam vsem svojim vojakom vedno lep zgled.

Zeppelin je bil zelo zanimiv mož; njegovo ime bodo vedno s častjo izgovarjali, kadar se bo presojalo začetniško delo pri sestavljanju in grajenju zrakoplovnih letal.

Razno.

Mlinar in dijak.

Humoreska. Poljski spisal Valerij Lozinski.

Po trdi cesti, že precej proti večeru, je drdral voz, v katerem je bilo vpreženih par konj, ter ropotal po kamenju, da se je razlegalo za četrt milje daleč.

Na vozu, na visoko prirejenem sedezu je sedel razkoračen, s pipo v ustih in kučmo na glavi bogat in ponosen mlinar iz Kobilje glave.

Vračal se je iz sejma s polno mošnjo, ki jo je iztržil za prodano moko, pa še s polnejšim trebuhom, polnim vsakovrstnih jedi in pijače, katere si nikdar ni pritrgoval, kar se je dalo spoznati tudi po njegovi debelosti, po tolstih ustnicah in navzdol visečem podbradku.

In čemu naj bi si tudi pritrgoval od ust, ker je — kakor so govorili ljudje — imel denarja kot peska, sicer pa ni imel sorodnikov niti otrok pri hiši, da, ko bi hotel varčevati, ni imel za koga. Njegov mlin na dva kamna se ni ustavil ne podnevu ne ponoči in dobra moka je za nekoliko milj daleč vabila ljudi. Tudi ni nihče pomnil, da bi se mu bil kedaj razdril jez ali strlo kolo.

Jakob Čmel je bil bogataš v pravem pomenu in najsi tudi je bil njegov oče občinski črednik, vendar on preprostega kmeta sedaj ni hotel pogledati, smatrajoč se enakega malone — graščaku.

Toda to še ni bilo vse. Človek bi mu

še odpustil ta napuh, kajti, kakor pravijo, vol zmerom le prerad pozabi na to, da je bil nekoč tele — toda težavno mu je bilo odpustiti, da, brigajoč se za lastni blagor in ugodnost, ubogih ni podpiral, pa tudi cerkvi ničesar ni daroval. Pazil je samo na to, da mu je bil mošnjiček neprestano napet, da je dan za dnevom dobro jedel in pil in se naspal do dobrega. Evo, tudi sedaj je dremal na vozu, kajti trepalnice so se mu posiloma hotele zapreti, tukaj pa je vendar bilo treba vsak hip spodbosti konja, zakaj sonce se je jelo skrivati za črn oblak, nebo se je mračilo čimdalje huje in ozračje je postalo nekako soparno.

»Dež pojde,« je momljaj Jakob ter si nevoljen pogladil trebuh, kajti do doma je imel še dve dobri milj, a ob cesti ni bilo

piču), s palico v roki in s precejšnjim zveženjem na hrbtu.

»Oho! to je domačin!« zamomlja mlinar in nabuli ustnice.

»Fiu, fiu! to je naš dijak Mihec,« pošepeta.

V resnici je bil tudi dijak Mihec Gogol, sin revnega kmeta iz Kobilje glave. Že od desetega leta naprej je brez vsake tuje pomoči obiskoval šole v Reševem in sedaj se je, kakor običajno, vračal na počitnice domov.

Treba pa je vedeti, da je bil Mihec zelo priden deček.

Ko je bil še majhen pobič, je pasel v župnišču gosi in sam župnik ga je naučil čitati, a pri tem mu je še večkrat kaj pametnega o tem in onem povedal.

Mihec je bil zelo vedoželjen; pazljivo je poslušal gospoda župnika ter si mislil v duhu:

»Ah, moj Bog, ko bi bil jaz kedaj tako moder kakor gospod župnik.«

Vendar nič ni vzbujalo njegove radovednosti v toliki meri, nego one slike, ki so visele v dolgi vrsti v zakristiji ter predstavljale različne kralje in viteze v oklepih.

Mihec je vprašal župnika, kaj pomenijo te slike, in dobil odgovor, da so bili to nekdanji poljski kralji, hetmani in vojvode.

Mihcu so kar solze zalesketale v očeh.

»Najsvetejša Mati!« je pošepetal, dasi sem le sin preprostega kmeta, sem vendarle Poljak, a doslej še ničesar ne vem o naših nekdanjih kraljih, hetmanih in vojvodah. Duhovnik mu je pripovedoval večkrat, kako so oni ne le zgolj svojo ljubljeno domovino, marveč ves ostali krščanski svet branili pred pogani in koliko junaštva so kazali pri tem, da so se temu kar čudili drugi narodi.

Zlasti si je ohranil Mihec dobro v spominu to, kar mu je pripovedoval župnik o kralju Janu Sobieskem, ki je ne le zgolj iz lastne države zapodil Turke s krvavimi glavami, marveč naprošen pritekel na pomoč nemškemu cesarju, čigar prestolnico, dobro vam znani Dunaj, so Turki oblegali in napadali od vseh strani. Toda naš hrabri Jan jih je tako nakuril, da si od tega časa niso več opomogli, da je za vedno propadla poganska moč.

Tako premišljujoč o teh poljskih kraljih, hetmanih in vojvodah, je rekel Mihec s trdim sklepom:

»Naj se zgodi, kar se hoče, ker sem enkrat Poljak, moram vendar našo ljubo poljsko zgodovino in dela naših očetov ter dedov znati tako dobro kakor sam gospod župnik.«

Torej od tega časa ni mislil na ničesar drugega, kakor da bi dospel v šolo in se učil.

Župnik je pohvalil njegov namen, pripravil mu novo obleko in potrebne knjige, dal mu nekoliko podpore za na pot ter naklonil očeta do tega, da je obljubil donášati vsak teden par hlebkov kruha sinu v šolo.

In tako je Mihec Gogol pričel svoje študije in vzdrževanje mu je vsako leto delalo manjšo težavo, zakaj že se je živil brez pomoči svojega očeta, pri čemer pa je vendar gojil neugasljivo hvaležnost do gospoda župnika.

Sedaj je potoval na počitnice domov, kjer bi se smel posloviti od svojih za dalje časa, kajti dovršivši vse šole v Reševem, se je bil odpravljal v Lvov.

In revež je hitel na vso moč, kajti uvidel je, kako se je nebo prevleklo z oblaki in postajalo soparno v ozračju, torej bi bil še kaj rad dospel pred dežjem pod varno streho.

Razveselil pa se je močno, ko je zagledal v daljavi voz, a še bolj je bil vesel, ko je spoznal vaškega mlinarja Čmela, najbližnjega očetovega soseda.

Raditega mu je prestrigel pot in odkrivši se spoštljivo pred, njim rekel pokorno:

»Oj, gospod mlinar!«

Franc Tratnik

iz Ravni pri Žireh, padel 11. oktobra 1916 na Krasu. Vživaj večno plačilo pri Bogu!

Josip Repenšek

iz Črne na Koroškem, umrl vsled ran v Ljubljani dne 6. decembra 1915. Spavaj v Bogu!

Pavel Podobnik

iz Leskovic, občina Oselica, pogrešan od 1. 1914 iz bojev v Galiciji. Sežvidimo li tu še kdaj?

Anton Hribernik

iz Črne pri Prevaljah na Koroškem, umrl v Novomjestu v Galiciji. Na svidenje nad zvezdami!

Ivan Kolbe

od Kapele pri Radencih, padel za domovino v bojih na laški fronti. Da se vidimo pri Bogu!

Jurij Šumaik

učit. kandidat, rezervni poročnik, iz Dvora pri Šmihelu na Kor., padel 12. jun. 1916 na Tirolskem. R. I. P.!

nikjer več ne krčme, niti strehe, kjer bi mogel najti zavetja, dežja pa se mlinar boji kakor zlod blagoslovljene vode.

»Fej!« je pljunil ter za polovico iztresel pepel iz pipe, »treba bo pognati, ker se mi dremlje. Ko bi se imel s kom razgovarjati ter se razvedriti nekoliko.«

Ko je tako gledal predse, je videl, da je po stezi poleg ceste stopal z urnimi koraki neki mlad popotnik v suknemem županu (jo-

Jakob Čmel je pridržal konja in pogledavši popotnika izpod čela, rekel zbadljivo: »A, kaj mi poveš novega gospod dijak, učen človek?«

Mihec se je mlinarju še enkrat nizko priklonil.

»Za dež se pripravljaj,« je spregovoril s prijaznim nasmehom, »nemara bi me hoteli vzeti k sebi na voz, gospod mlinar?«

Čmel si je pogladil trebuh in spustil precejšen klopčič dima predse.

»Gospod dijak bi se rad peljal,« je precejal besede skozi zobe »ker se boji božjega dežja, nemara si misli, da je iz sladkorja ali iz soli.«

»Lahko se je vam šaliti, gospod mlinar,« se oglasi Mihec, »toda pet milj dalje se že prehodil in dežju ne uidem.«

Debeli mlinar si je božal svoj trebuh ter prezirljivo kimal z glavo. Dasiravno je bil vesel, da je dobil tovariša, ki ga je vedril in zabaval z razgovorom, se je vendar našopiril kakor puran, kajti sebičen in častiželjen, kakor je bil, ni bil navajen doprinesiti svojemu bližnjemu ničesar brezplačno.

Torej se je šalil in zbadal tovariša dalje. »Hm, hm, hm, fii, fii, fii,« gospod dijak bi prisedli, hm, hm, prisedli!»

»Ali pa imaš denar?« ga vpraša nakrat. Mihec se na te besede samo nasmehne.

»Kakšen dobiček bi imeli gospod mlinar od mojega denarja?«

»Ali kako?« zamomlja mlinar, rogajoč se neprestano, »gospod dijak je učen modrijan, snedel je prepelico, zvezde prešteva na nebu, z žlico požira razum, naj si torej pomaga, da ga ne bodo bolele noge, ali naredi, da se oblaki razpode na nebu.«

»Lahko se vam je šaliti, gospod mlinar,« seže mu Mihec v besedo.

»Vi ne premorete tega vsega, ha?« se je šalil bogatin dalje.

Mihcu je šinila kri v glavo, toda še se je premagal in rekel smehljaje:

»Le šalite se! zdravi, gospod mlinar!« Jakob Čmel se glasno nasmeji, cmokne z jezikom ter vzame bič v roke.

»Ker ne znaš vsega tega, brate, si tepec z vsem svojim znanjem! Jaz pa imam razum!« doda ter se udari po polni denarnici; »torej se ne dam ujeti tepcu na trnek. Ako se hočeš peljati, plačaj, ker ljudje, ki so pametni, ne delajo ničesar zastonj!«

Dijak Mihec se ugrizne v ustnice in jeza ga pograbi. Medtem pa se urno premisli, se pokorno nasmeji in reče:

»Ha, ker le tako želite, kaj mi je početi drugega nego plačati!«

»Fifi!« zažvižga mlinar, »dva goldinarja daš, brate!«

Pri teh besedah dijak kar poskoči. »Dva goldinarja! pomislite, za dve milj!« Mlinar se nasmeji na vse grlo.

»Ako nočeš, no, pa z Bogom!« zakliče ter nategne vajeti; »glej, na nebu se bliska, nastane naliv, da se premočiš do poslednje niti, shujšaš kakor pes in potem se boš moral mazati z žganjico ter celo zdravnik bo treba poklicati. Preudari sedaj vso nezgodo ter še izgubo časa in videl boš, da ni preveč.«

Mihec se zamisli; očitno se je nekaj čudnega godilo v njegovi glavi.

»Ha, kaj mi je početi?« reče urno, »resnica, pameten človek ste, jako pameten, dam vam dva goldinarja.«

»Daj jih!« »Dam jih vam doma, gospod mlinar, ker moram petak menjati v krčmi. Pa vam dam svoj zveženj v zastavo.«

»Nu, nu,« pritrdi mlinar, »pa se vsedi!« Mihec urno skoči na voz ter se ondi vsede na zadnjem koncu.

Čmel potegne za vajeti ter krene iz cesarske ceste na stransko pot.

Črez trenutek se ozre in reče dijaku:

»Ali ne znaš kake bajke? kajti zaspanec me premačuje,« doda božajoč si svoj trebuh, kakor je bil privajen.

Vendar glej, dijak se je nekako čudno nakremžil, kakor bi se napil kisa ali požrl žlico popra.

»Dajte mi mir z bajko,« se je obregnil in se stisnil v kot na vozu.

Mlinar ga začudeno pogleda in potem še krepkeje potegne za vajeti, kajti ravnokar sta se približala k mali reki, ki jo je bilo treba prebresti.

Dijak poskoči nakrat na vozu in zobje mu zablebetajo, kakor bi se ga naenkrat polastila mrzlota.

»Ali kaj vam je, dijak?« ga vpraša mlinar, nekoliko vznemirjen.

»N... nič,« zaklepeče dijak z zobmi ter nekako grozno nabuli oči, da mu je samo belina ostala na vrhu.

»Kaj, vi ste bolni?« ga vpraša mlinar v resnici prestrašen.

»N... nič, br... uff!...« izblekne dijak ter se znovič zakremži, da te je bilo strah gledati ga.

Mlinar se odmakne dalje proč od njega in mravljinici zagomazé po njem od nog do glave. Pa znovič krepkeje potegne vajeti in požene konja z griča navzdol proti reki.

Dijak znovič strepeta na vsem životu.

»Brr! uff!« zastoka »ne em, kaj bo iz tega!«

»Kaj ti je, za sto zlodjev?« zarenči mlinar prestrašen.

»N... nič, toda znajte,« stoka dijak, »pred tednom me je ugriznil pes na poti!«

»Pes!« zakriči mlinar.

kor zlodej v smolo. Izpočetka se je potopil, boječ se, da ga ranjenec ne bi ugriznil, potem na sredi reke je pa jel teči na vso moč in klicati:

»Nasilje! Pomagajte! Pomagajte!«

Drvil je ter vriščal revež z zaprtimi očmi, ne zmeneč se za to, da nihče ni šel za njim in da je voz došel iz reke ter čvrsto zdrdral dalje po cesti.

Prestrašenega mlinarja ni več oviral ne napeti trebuh, niti nabasan mošnjček, kajti tekkel je kakor obseden po sredi reke ter kričal in kričal:

»Pridite no! Pomagajte!«

Po svetu.

Revolucija na Ruskem

je zmagala in se polastila vlade, ki jo je armada večinoma priznala in se ji tudi drugi prebivalci resno ne upirajo. Nova vlada obstoja iz narodnjakov in demokratov. Vprašanje je sedaj to, ali bodo mogli ti dvoji skupaj voziti, ne da bi vladni voz kar naenkrat kje ne obtičal. Če vsaka stran nekaj odjenja, tedaj polagoma prenehajo nestalne razmere, ki sedaj vladajo po celi Rusiji in tudi med armado. Ali bodo Rusi imeli še vladarja, ali se bodo odločili za republiko, tega sedaj še sami ne vedo. Gotovo je le to, da dosedanja vladarska rodbina ne pride več v poštev. — Glede armade, ki je na bojiščih, je gotovo, da za sedaj ni nikakor pripravljena za kako

Oddaja zvonov iz Radovljice in Lancovega.

»Br!« nadaljuje dijak, »stekli pes!« »Stekel!« ponovi mlinar in vsi lasje se mu naježe pokoncu na glavi.

»Toda izžgal sem si rano,« nadaljuje dijak skozi zobe in se trese na vsem životu.

Mlinar obledi, da je izgledal kot čisto bela moka in zobje so mu klepetali glasno kot najglasnejša tresilnica.

Uprav v tem hipu dospe voz v reko in voda mu je segala nad pete.

Dijak skoči na noge. Preobrne oči, izbuli jezik, stegne naprej roke ter zavpije na vse grlo:

»Voda, voda!«

Mlinarja že ni bilo več na vozu. Vrgel je bič in vajeti iz rok in planil v vodo ka-

večjo ofenzivo, ker je mesec dni, odkar že skoro traja revolucija, zastal ves reden promet in bo gotovo še nekaj mesecev preteklo, preden bo vse v poprejšnjem redu. Do poletja torej Rusi za letos niso nevarni, tudi če se nova vlada res odloči za nadaljnje vojskovanje, čemur se pa demokratična stranka pri vladi upira.

Hujši boji so se zadnje tedne bojevali na macedonskem bojišču severno od Bitolja, kjer je sovražnik napadal z velikimi silami pa, kakor se dosedaj kaže, brez uspeha. Sovražnik ima sedaj tukaj slabe prometne zveze in z velikimi težavami oskrbuje svoje armade; išče

trdnjega stika z Lahi in zato sili vkljub hudim izgubam naprej.

Na francosko-nemškem bojišču, kjer so se Nemci daleč umaknili, so sedaj manjši boji, ker se Nemci počasi umikajo, vse uničujejo za seboj, nastavljajo mine, da je treba sovražniku zelo previdno zasedati opustošene kraje, ako

naj imajo tudi vsi narodi v Avstriji enake pravice. Ako smo v fronti enaki, potem moramo biti tudi pri zeleni mizi vsi v državnem zboru. Žal, da tudi pri nas nekateri niso nič boljši, da se v takih resnih časih, ko se bijemo za svoj narodni obstanek, prepirajo med seboj in v gospodarskem oziru razkapajo to, kar so v prejšnjih desetletjih s trdom in v edi-

Če se mi brada vname, skušajo si drugi ob njej pipo prižgati.

Ako je tvoj sovražnik mravlja, glej v njem slona.

Karkoli šušmari godec, vse mu narekuje želodec.

Kamela nosi sladkor in uživa trnje.

Nobena koča ni tako majhna, da bi skrb vanjo ne našla poti, in nobeno srce ni tako nesrečno, da bi se ne mogel ukrasti vanj žarek sreče.

Nenavadne so posledice slabega prebavljanja pri različnih ljudeh. Enega stori slaba prebava lenega, drugega jezljivega, potem zopet drugemu domišljija predstavlja različne bolezni. Marsikateri postane vsled slabe prebave debel in neokreten, marsikdo zopet slaboten in suh. Tudi bolečinam v glavi je pripisovati največkrat kot posledico slabe prebave, ravnokotno rumeni barvi na licih, kožni nesnažnosti, slabi rasti las in neprijetni ustni sapi. Veliko jih trpi na slabi prebavi in se ne zmenijo dosti, čeprav morajo čutiti posledice vsak dan. Zato svetujemo v takih slučajih za pospešenje prebave in odvajanja Fellerjeve želodec okrepčujoče, lagodno odvajajoče rabarbarske kroglice z zn. »Elza-kroglice«. Iste so najprijetnejše odvajalno sredstvo, s popolnoma neškodljivim, nedražim gotovim učinkom. — Predvojne cene: 6 škatlic pošlje na vse strani poštne prosto za 4 K 40 vin. lekarnar E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 331 (Hrvatska). Obenem priporočamo Fellerjev bolečine lajšajoči rastlinski esenčni fluid z zn. »Elza-fluid«, 12 steklenic poštne prosto za 6 kron, ki se naroče obenem. Malokdaj se je kakšno sredstvo tako hitro priljubilo, kakor »Elza-fluid«. Toda to ni čudno, ker je res dobro, ker odpravi veliko bolečin in še celo zastarele bolezni. (fu)

Razdejana sladkorna tovarna v Dompierre na Francoskem.

se hoče varovati prav posebno občutnih izgub pri manjših praskah.

Amerika,

pravijo, da 2. aprila stopi v vrsto vojskojočih se držav, ker ta dan se zbere zbor zastopnikov ameriškega naroda, ki bodo pooblastili predsednika, da Nemčiji napove vojsko. — Kaj se razvije na zahodu, tega sedaj še ne moremo presoditi, gotovo pa je, da Amerika neprisiljena sama sili v vojsko, ki jo je pa skoro na podoben način vodila proti osrednjim državam že tri leta, ker je sovražnike oskrbovala z živili, s strelivom in drugimi potrebščinami. Kaj se zgodi v Mehiki in drugih južnih ameriških državah, to je danes še negotovo. Ali bo Japonec do konca zvest ententi, tudi še ni nikjer zapečaten.

V Avstriji.

Nemci kljub hudim časom najdejo še dovolj časa, da sklicujejo posvetovanja in delajo sklepe za nemški državni jezik, za razdelitev Češke, posebno na skrbi jim je Trst in Primorje, kjer tudi Nemcev iščejo v deželi. Bolj pametno bi bilo, da bi sedaj v prvi vrsti skrbeli za to, da zmagamo v vojski, potem bi si pa rekli: Vsi narodi so v vojski enako trpeli, zato

nosti nabrali. Bojimo se, da bo to imelo za koristi našega naroda silno žalostne posledice. Kdor ljubi narod in njegovo srečo, bo v sedanjih časih gledal, da vsi Slovenci nastopamo kakor en mož za brambo svojih pravic.

Zmes.

V francoski vojaški šoli.

Učitelj: »Ali veste, kaj je dolžnost francoskega vojaka?« — Vojaki (vsi v zboru): »Za Francosko živeti in za Angleško umreti.«

Ob zapečku.

Mož: »Čuj, prijatelj Fernikelj se misli oženiti, ta tepec!« — Žena (užaljena): »Ali ti je tako žal, da si se oženil?« — Mož: »Ne, nikakor ne, toda pri Fernikeljnu je stvar druga, on nima nič — dolga.«

Pri usnjarskem trgovcu.

Kupec: »Koliko stane par podplatov?« — Usnjar: »Trideset kron.« — Kupec: »Dragi ste, dragi!« — Usnjar: »Glej ga vraga, to vam je predrago; ali ne veste, kako se je zadnji čas podražil — papir!«

Solze.

Nekatere solze se laže obrišejo z bankovcem, nego z robcem.

Najboljši dokaz.

Sodnik: »Obtoženec! Vi ste Brodnika obstrelili, in ker je tako stal, da ste ga lahko videli od vseh strani, se zdi, da ste namenoma nanj streljali.«

Obtoženi nedeljski lovec: »Gospod sodnik, najboljši dokaz, da nisem namenoma nanj streljal, je to, da sem ga — zadel.«

Turški pregovori.

Ne govori z norcem o kamnih, da jih ne pograbi in va-te zaluči.

Zabranite škodo

ki jo v vsakem gospodarstvu povzroča mrčes. Bastline na vrtu, živila v kleti, obleka v omarah, živila v hlevu, jedila v kuhinjski shrambi so izpostavljeni napadom škodljivca mrčesa, kakor listnih uši, pršic, moljev, ščurkov, uši, bolh in stenice. Bolhe, uši, stenice in muhe prenašajo bolezenske kalle, ki ogrožajo človeka in živali. Potrebno je torej, da se v vsaki hiši uporablja Fellerjev priznani mrčesni prašek »Elsa«. Po poročilih tisočev, ki so ga že uporabljali, učinkuje nenavadno hitro in varno proti vsakovrstnemu mrčesu. Kamor se ga potresa, uniči vsa mrčesa z zalego vred. Fellerjevega mrčesnega praška »Elsa« ni mogoče nadomestiti z nobenim drugim. Predvojne cene: 5 velikih pušic stane na vse kraje 5 kron, 1 pušica — če se naroči hkrati z drugimi izdelki — 1 krono. Natančno navodilo je priloženo. Ti izborni izdelki se naročajo edino pristni pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elza-trg št. 331 (Hrvatska).

S seboj vzeti

je mogoče Fellerjev boljši lajšajoči, osvežujoči mentolov črtnik zoper migreno z znanko »Elsa«, ki stane samo 1 krono in se hrani v leseni pušici. Poljski delavci, hribolazci itd. ga uporabljajo za ohlajitev pri prebudi vročini, za preprečanje solčnega pika, dame ga uporabljajo zoper migreno, glavobol, vsled prijetnega duha učinkuje oživljajoče in brani pred žuželkami. Pri pikih žuželk odstranja trganje v koži, zabranja orodevanje in zatčenje kože. Rabi se ga lahko dolgo časa in stane samo 1 krono. Ti mnogo tisočkrat preizkušeni izdelki se naročajo pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elza-trg št. 331 (Hrvatska). — Da se prihranijo poštninski stroški, se lahko naroče obenem še drugi ta priporočani ali splošno znani izdelki, n. pr. močno francosko žganje, cimetove, Hofmannove kapljice (tucat stane samo 3 krona), dalje švedske kapljice, balzamova tinktura itd., enako tudi vse pomade za lica, za lase, vsake vrste čaj, prani čaj, razkrajajoči čaj, pristni kitajski čaj, vsakovrstni sirupi, prni sirup, prašek zoper kašelj, jedilni prašek in vse druge kapljice, tinkture itd., kakor jih pozna lekarniška veda. Zavojnina se ne računa.

Hranite se bolje

in pozdravite ter poživite svoje otroke in svoje slabotne avoje s tečno hrano. Za zdravega, krepkega človeka je tudi suh kruh redna hrana, iz katere more črpati moč in veselje do življenja. Majhni otroci, slabokrvni, bledice osebe, doječe matere, slabotne, bolne in bolehnostarejše osebe in take ki so prestale kako bolezen ali napore, otroci z bezgavkami ali kadar dobivajo zobe, otročnice in druge slabotne osebe pa ne morejo uživati navadnih jedil, ker so večinoma preslabi za prebavljanje navadnih jedil. Take osebe potrebujejo torej posebno lahko — lahko in lahko prebavljivo in obenem jako redilno hrano, in ta je Fellerjevo pravo Doršovo ribje olje. To nima slabega okusa in ne duha, zato je jako prijetno za uživanje. Tudi otroci ga pijejo radi. Doršovo ribje olje priporočajo mnogi profesorji in zdravniki, ker tvori kri in mišice, pospešuje pri otrocih rast kosti in rast sploh, blagodejno in krepčajoče vpliva na spolne organe, na vrat, prsi in pljuča. Predvojne cene: 3 steklenici voljta franko le 5 kron; edino pravi od lekarnarja E. V. Feller, Stubica, Elza-trg št. 331 (Hrvatska).

Tiska in izdaja Katoliška tiskarna v Ljubljani.
Odgovorni urednik Josip Klovár.

100 litrov domače pijače

osvežujoče, slasne in žejo gasilne si lahko vsak am napravi z majhnimi stroški. V zalogi so: ananas, jabolčnik, grenadinec, malinovec, muškadni hruševac, poprovi metovec, pomarančevac, prvenčevac, višnovec. — Neuspehi izključen. Ta domača pijača se lahko pije poleti hladna, pozimi tudi vroča mesto ruma ali žganja. Sestavine z natančnim navodilom stanejo K 1 — franko po povzetju. Za ekonomije, tvornice, večja gospodarstva, delavnice itd. neprecenljive vrednosti, ker to delavca sveži in ne uplani in njegova delazmožnost nič ne trpi.

JAN. GROLICH, Engel-Drog., Brno št. 365, Moravsko.